

MEDICINSKI TEHNIČAR - INFORMIRANOST I STAVOVI GRAĐANA RIJEKE

Panić, Dalibor

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Health Studies / Sveučilište u Rijeci, Fakultet zdravstvenih studija u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:184:101122>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-20**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Health Studies - FHSRI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ SESTRINSTVA

Dalibor Panić
MEDICINSKI TEHNIČAR – INFORMIRANOST I STAVOVI
GRAĐANA RIJEKE
Završni rad

Rijeka, 2020.

UNIVERSITY OF RIJEKA
FACULTY OF HEALTH STUDIES
UNDERGRADUATE STUDY OF NURSING

Dalibor Panić
MALE NURSE – FAMILIARITY AND ATTITUDES OF THE
CITIZENS OF RIJEKA
Final thesis

Rijeka, 2020.

Zahvaljujem se svojoj mentorici, Mariji Bukvić prof. rehab., mag. sestr, na ukazanom povjerenju i strpljenju, te poticaju i motivaciji na pisanju ovog rada.

Posebne zahvale mojim roditeljima i obitelji na bezuvjetnoj podršci, te prijateljima i kolegama na predivnim godinama studiranja

Izvešće o provedenoj provjeri izvornosti studentskog rada

Opći podatci o studentu:

Sastavnica	Fakultet zdravstvenih studija Rijeka
Studij	Preddiplomski stručni studij sestринства
Vrsta studentskog rada	Završni rad
Ime i prezime studenta	Dalibor Panić
JMBAG	

Podatci o radu studenta:

Naslov rada	MEDICINSKI TEHNIČAR-INFORMIRANOST I STAVOVI GRAĐANA RIJEKE
Ime i prezime mentora	Marija Bukvić
Datum zadavanja rada	2.12. 2019.
Datum predaje rada	29.08.2020.
Identifikacijski br. podneska	1386657591
Datum provjere rada	14.09.2020
Ime datoteke	Dalibor završni
Veličina datoteke	694,68K
Broj znakova	48960
Broj riječi	8421
Broj stranica	40

Podudarnost studentskog rada:

PODUDARNOST	
Ukupno	8%
Izvori s interneta	
Publikacije	
Studentski radovi	

Izjava mentora o izvornosti studentskog rada

Mišljenje mentora	
Datum izdavanja mišljenja	
Rad zadovoljava uvjete izvornosti	DA
Rad ne zadovoljava uvjete izvornosti	☐
Obrazloženje mentora (po potrebi dodati zasebno)	

Datum

14.09.2020.

Potpis mentora

Marija Bukvić

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	1
1.1. Povijesni kontekst.....	2
1.2. Medicinski tehničari danas	6
1.3. Stereotipi prema medicinskim tehničarima	8
2. CILJ ISTRAŽIVANJA	10
3. ISPITANICI I METODE.....	11
3.1. Ispitanici	11
3.2. Metode	11
3.3. Analiza podataka	12
4. REZULTATI.....	13
5. RASPRAVA	22
6. ZAKLJUČAK	29
7. SAŽETAK	30
8. SUMMARY	31
9. LITERATURA	32

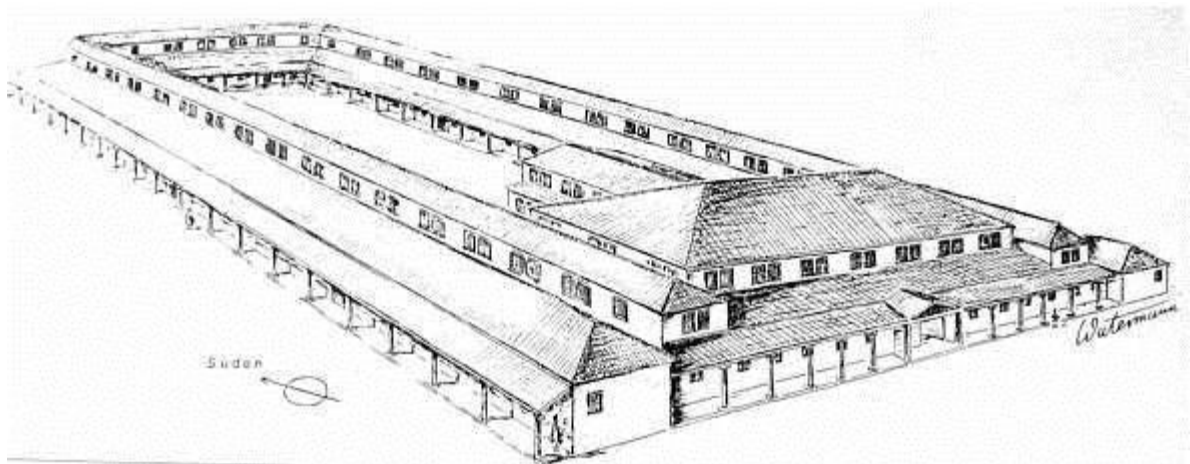
1. UVOD

Iako je jedna od najvećih djelatnosti unutar zdravstva, svojim nazivom profesija, koja se bavi pružanjem zdravstvene njege te pomoći pojedincu (bolesnom ili zdravom) i zajednici, izaziva stvaranje stereotipa. „Sestrinstvo je autonomna profesija, a medicinske sestre i tehničari profesionalci su kompetentni za zdravstvenu njegu bolesnika“ (1). Zbog rodne pripadnosti riječi „sestrinstvo“, u narodu se razvilo mišljenje da je to posao samo pripadnike ženskog roda. No, u stvarnosti to i nije baš tako. U posljednje vrijeme sestrinstvo se sve više prepoznaje kao profesija (a ne samo poziv kako se prije smatralo), pa time privlači sve više pripadnike i muškog roda.

Što se tiče našeg govornog područja, ljudima često stvara problem izraz za muškarce koji se bave sestrinskom profesijom. Naziv “medicinski tehničar” malo ljudi povezuje sa zanimanjem medicinske sestre, iako je isto. Razlog tomu možemo naći u činjenici da je broj medicinskih tehničara vrlo mali, da smo se navikli viđati samo medicinske sestre koje nam samim povikom „Sestro!“ dolaze u pomoć, a i dalje je čudno i teško za izgovorit „tehničaru Ante“ ili „tehničaru Petre“. Uvrsti li se ona stara poslovice „muški su s Marsa, žene s Venere“ u tu priču, dobit ćemo i razlog nastanka brojnih stereotipa i predrasuda o tomu tko može raditi ovaj posao.

1.1. Povijesni kontekst

Sestrinstvo kao profesiju koja danas postoji i kakvu znamo nastaje pojavom Florence Nightingale i školom za medicinske sestre po njenoj zamisli u Londonu, a tim činom nastaje i vjerovanje da je to posao samo za žene. No povijesne činjenice, dobivene iz malog broja zapisa, ukazuju da su u dalekoj povijesti muškarci bili ti koji se brinu i njeguju bolesne i ranjene. U vrijeme antičke Grčke javljaju se prvi poznati individualci koji se bave njegom, a zbog tadašnjeg odnosa društva tj. stava da su žene zadužene za brigu kuće, to su bili muškarci. Nadalje, u antičkoj Indiji su vjerovali da su higijena i masaža ključni za dobro zdravlje. U njihovoj bolnici su gotovo svi njegovatelji bili muškarci. 250-te godine prije nove ere nastaje i prva škola za njegovatelje u Indiji, koju su mogli pohađati samo muški jer se smatralo da su jedino oni bili dovoljno „čisti“ za obavljanje tog posla. Osim čistoće, morali su biti inteligentni i odani, shvaćati povezanost duha i tijela te znati pripremiti i primijeniti lijekove. Antičkom Rimu, najbolja njega je pružana vojnicima i to u vojnim bolnicama zvanim *valetudinariji*, a njegu su pružali medicinski tehničari tada zvani *nosocomi* (2).

Slika 1: Rekonstrukcija valetudinarija u legionarskoj tvrđavi Neuss / Novaesium (Izvor: <https://www.pinterest.co.uk/pin/400398223098683204/> 11.09.2020.)

Pojavom Isusa Krista, započinje nova era, kako pojavom nove religije i svim okolnostima koje je ona donijela, tako i u brizi za bolesne, siromašne i ranjene. Glavnu ulogu u zapadnom svijetu preuzimaju crkve i samostani, u koje su svi siromašni i bolesni išli tražiti pomoć. Te usluge su pružali upravo redovnici i časne sestre koje su imali ulogu medicinskih sestara i tehničara. Za vrijeme rimskog cara Justinijana I. Velikog, sva moć oko upravljanja bolnicama dana je biskupima te broj otvorenih bolnica je uvelike porastao. Samim time javlja se i potreba za dodatnim njegovateljima, te su osnivaju novi crkveni redovi. Tu se ističe rad sv. Efrema Sirijskog koji je skupljao novce od imućnih te kupio 300 kreveta za bolesne za koju se veliku većinu i brinuo, te rad sv. Bazilija Velikog koji je zaposlio veliki broj medicinskih tehničara (*nosocomi*) i muškaraca koji su tražili i zbrinjavali bolesne. Kasnije su osnovane i grupe muškaraca zvane *parabolani*, za koje se pretpostavlja da su osim usluga prijevoza pružali i njegu i pomoć bolesnima.

Slika 2: Parabolani (Izvor: <http://mitchellberea.blogspot.com/2013/07/parabalani-atau-parabolani-sang.html> 11.09.2020.)

Za vrijeme Bizantskog carstva javlja se i nova vrsta ustanova zvana *gerocomeia* iliti dom za starije, a najbitnija je bila smještena u krugu samostana/bolnice u Konstantinopolu. Taj dom je bio dizajniran da brine za 24 osobe za koje su brinuli 6 medicinskih tehničara. Rastom broja bolnica u Bizantskom carstvu, laici plaćeni kao medicinske sestre/tehničari, preuzimaju posao njege i postepeno se odvajaju od redovnika i časnih sestara. Taj proces odvajanja je gotovo završen već u šestom stoljeću, te tako „njegovateljstvo“ postaje zasebna profesija. Većina tih plaćenih njegovatelja je bila muškog roda, a žene su bile zadužene za ženske odjele (3).

Osim laika, brigu za ranjene vojnike kao svoju zadaću su imali i neki vojno-njegovateljski redovi. Iako su s vremenom neki redovi zapustili njegovateljski dio, a neki vojni dio svoje službe, 4 reda su privukla posebnu pažnju: Viteški Bolničari sv. Ivana Jeruzalemskog (skraćeno „Bolničari“), Vitezovi sv. Lazara, Vitezovi Templari i Teutonski vitezovi. U vremenima brojnih križarskih ratova, broj ranjenih je bio velik, a većini njih je pružena njega od strane Bolničara. Njihov trud je zapažen te su dobili velika zemljišta na novoosvojenim teritorijima te veliko bogatstvo. Pod vodstvom glavnih Bolničara, braće Gerard, svoje su bogatstvo posvetili proširenju svoje misije pomaganja te kroz 15 godina otvorili još 7 novih bolnica u lukama na Mediteranu. S godinom 1113-om, broj Bolničara je dosegao veliku veličinu zbog koje su tražili, te dobili, pokroviteljstvo Vatikana te tim činom prerasli iz svjetovnog u religijski red, no uz zadržanje svog prava samostalnog biranja svojih članova. Njihove bolnice su bile još neviđenog tipa, gdje su bolesnici bili ispred Bolničara, gdje su po ulasku odmah bili kupani, čisto obučeni, nahranjeni (3x tjedno su dobivali svježe meso što su si tada mogli priuštiti samo bogati)... (4)

Slika 3: Ilustracijski prikaz pripadnika reda Vitezoa Templara i Vitezoa Bolničara sv. Ivana Jeruzalemskog (Izvor: <http://www.medievalwarfare.info/hospitallers.htm> 11.09.2020.)

Brojni muški redovi koji nisu bili dio neke vojske su procvjetali u vrijeme srednjeg vijeka i renesanse. Nažalost, o njima nema mnogo spisa po pitanja pružanja njege. Jedno od tih redova je bilo Bratstvo sv. Antuna koje su osnovali Gaston od Dauphine-a i njegov sin godine 1095. kao zahvalu za čudotvorno ozdravljenje od erizipela. Prvotno, oni su bili puki laici, a kasnije su položili svete zavjete. Otvorili su brojne bolnice na teritoriju Francuske, Španjolske i Italije koje su se prvenstveno borile protiv erizipela. Bratstvo je nestalo nakon francuske revolucije.

Među ostalim redovima se ističe i Bratstvo Aleksanijana koje je činila grupa muških i ženskih laika u celibatu koji su se za vrijeme crne kuge ostali brinuti za napuštene bolesnike po kućama, a opstali su do dana današnjeg (5). Bratstvo bolničara sv. Ivana od Boga nastalo u Granadi 1495. god. također je i dan danas aktivno, a osnovao ga je Juan Ciudad kao pokoru za svoje grijeh. Svojim radom, sv. Ivan motivirao je dva lokalna, dobroteljna ličnosti te s njima pokrenuo rastuću zajednicu muškaraca, a on je umro spašavajući dječaka od utapljanja te je proglašen svecem (6).

Osnivač sljedećeg reda medicinskih tehničara je sv. Camillus de Lellis. Započevši svoj život lošim navikama pa tražeći pomoć pridružio se franjevačkom redu, no zbog nezarastuće rane nisu mu dali da položi zavjete nego su ga poslali u bolnicu. Kao otplatu za svoje liječenje ponudio im je svoje usluge kao sluga, te je kroz par godina postao ponajbolji medicinski tehničar. Promaknut je na mjesto voditelja, a u to vrijeme svi njegovatelji su bili muškarci (7).

Brojni autori smatraju dolazak Florence Nightingale i njene reforme kao „smrt“ za muškarce u sestinstvu. Još i prije njenog dolaska počeo je trend pada muškaraca u sestinstvu. Među prvim razlozima je taj što u proteklih par stoljeća na scenu sve više nastupaju ženski redovi tj. časne sestre koje preuzimaju njegu u bolnicama, te polako istiskuju muškarce iz istih. Nadalje, na smanjivanje broja muških je utjecao i pad discipline i znanja budući da su redovnici sve svoje spise odnijeli sa sobom, a u potrazi za radnom snagom bolnice su zapošljavale sve profile žena. Treći i ponajvažniji razlog je industrijska revolucija, potreba za većom snagom, a bez potrebne velike edukacije, te bolja plaća odvušla je muškarce iz zanimanja njegovatelja. Nightingalein uspjeh u Krimskom ratu donio je velik napredak u njezi bolesnika. Ubrzo po povratku osniva škole za medicinske sestre koje mogu pohađati isključivo žene prateći njeno uvjerenje da su one po prirodi organiziranije, bolje u provođenju skrbi i nadgledanju bolesnih. Zahvaljujući tim uvjerenjima, nastaje današnji prototip idealne medicinske sestre (tihe, mirne, uredne, majčinski požrtvovne, strpljive, itd.), što se protivi naravi općeg pogleda na muškarca (3).

1.2. Medicinski tehničari danas

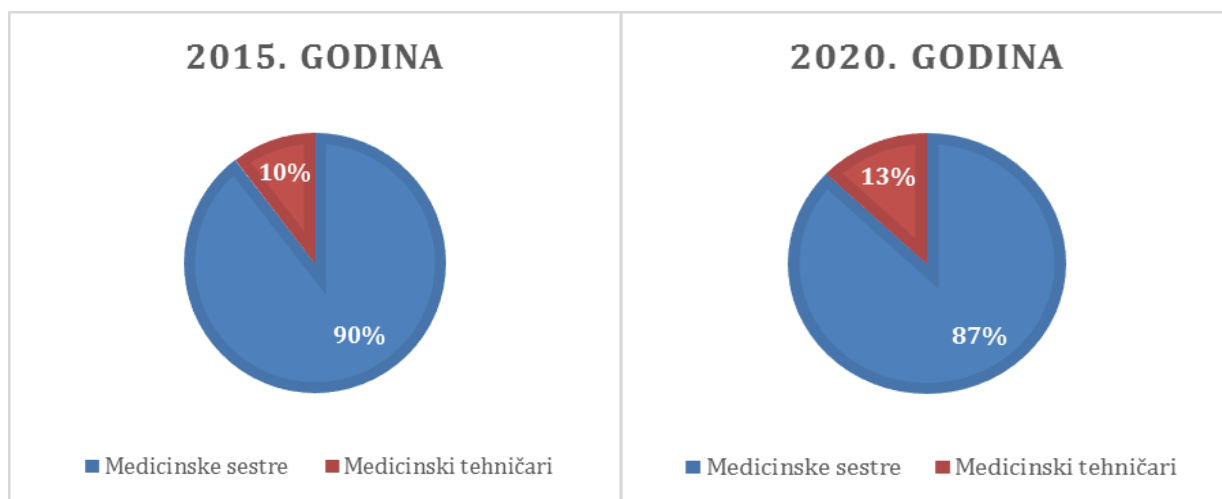
Sestrinsko zanimanje još uvijek je daleko od uravnoteženosti spolova, no u današnje vrijeme broj medicinskih tehničara polako se ponovo vraća, u uzlaznom je trendu. Muškarci su iz rijetkosti u sestrinstvu prešli na to da imaju značajnu prisutnost. Muškarci i žene čine gotovo jednak udio nekim specijaliziranim poljima zdravstvene njege. U nekim područjima zdravstvene zaštite i njege muški rod i prednjači (poput psihijatrijske njege, hitne izvanbolničke njege), no generalno gledajući, općenito u sestrinstvu glavnu riječ imaju medicinske sestre.

Ako malo bolje pogledamo, uvidjet ćemo da je broj medicinskih tehničara u porastu. Na sveukupnoj razini zaposlenih tek je blago zamjetan porast te brojke, ali to se može pripisati već postojećem velikom broju medicinskih sestara. Zastupljenost muškaraca u sestrinstvu se razlikuje od države do države, pa tako ako uzmemo za primjer Sjedinjene Američke Države, taj rast od 1970. godine kada je bilo svega 2,7% muških u sestrinstvu, se popeo na 9% u 2017. godini (8). U slučaju Ujedinjenog Kraljevstva postotak je od 2012. godine 11% porastao na 11,4% u 2017. godini (9). U Kanadi porast broja muških u sestrinstvu je sa 5,8% u 2007. godini na 6,4% u 2010. godini (10).

Slika 4: Medicinski tehničari (<https://www.jmu.edu/news/2013/12/17-male-nursing-students.shtml>
12.09.2020.)

Pogledamo li podatke o broju medicinskih tehničara na teritoriju Republike Hrvatske, također se uočava trend porasta broja registriranih medicinskih tehničara. Ako se uzme 2015. godina za usporedbu, u kojoj je prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo bilo 10,46% medicinskih tehničara (3 293 medicinskih tehničara naspram 31 477 sveukupno medicinskih tehničara i medicinskih sestara zajedno), postotak se povećao za 2,47% (11). Trenutno je u Republici Hrvatskoj, prema Hrvatskoj komori medicinskih sestara, registrirano 42 348 medicinskih sestara i tehničara, a od toga je njih 12,93% (5.477) medicinskih tehničara. (Slika 3) Na teritoriju Primorsko-goranske županije, broj medicinskih tehničara je 290 (10,1% u odnosu na ukupan broj medicinskih sestara/tehničara u PGŽ-u)(12), a od toga ih je 122 zaposleno unutar KBC-a Rijeka što čini 9,66% zaposlenih pod profesijom sestrinstvo (13).

Slika 5: Grafički prikaz omjera medicinskih sestara i tehničara u 2015. te u 2020. godini.

Osim povećanja općeg udjela muškaraca u sestrinstvu, povećao se i postotak većeg stupnja obrazovanih medicinskih tehničara, pa tako u odnosu na 2015. godinu kada je bilo 15,4% visokoobrazovanih medicinskih tehničara, u 2020. godini udio visoko obrazovanih medicinskih tehničara je skočio na 23,88%. Također, od 211 osoba sa specijalističkim obrazovanjem, 20,85% ih je medicinski tehničar (12).

1.3. Stereotipi prema medicinskim tehničarima

Stereotip je sklop generaliziranih osobina koje se pridaju svim pripadnicima neke društvene skupine (u ovom slučaju medicinskim tehničarima)(14). Te osobine najčešće su negativnog tipa te tom društvu nanose neku štetu i postaju unaprijed stvoren stav, najčešće opet negativan, i postaju predrasuda. Sestrinstvo je dolaskom Florence Nightingale postalo dominantno žensko zanimanje, ženska profesija, učeno prema njenim načelima idealnog njegovatelja. Te sve osobine su opisivale idealnu ženu, a bile su nadaleko kontradiktorne stereotipu muške osobe. Urođeno mišljenje je da su muškarci rođeni da obavljaju fizičko-tehničke poslove (hrabrost, snaga, agresivnost), a žene da se brinu oko obitelji, za djecu i stare, nemoćne.

Zbog tih usvojenih stavova i smatranja da se tom profesijom mogu baviti samo žene, doprinosi dodatno i naziv zanimanja. Na našem govornom području se koristi naziv medicinska sestra, te on sam upućuje na spolnu identifikaciju zanimanja. Za muške u sestrinstvu se koristi naziv „medicinski tehničar“, te on sam po sebi donosi dodatnu pomutnju u specifikaciji svog opusa posla. Često se misli da se oni zapravo bave poslom popravljanja svakojake tehnologije po zdravstvenim ustanovama. Tek na pojašnjenje da se radi zapravo o istom poslu kao poslu medicinske sestre, da nema apsolutno nikakvih razlika, javljaju se nove predrasude. Problem naziva ne postoji samo na hrvatskom jeziku, nego i na engleskom. Naziv „nurse“ istovjetna je i s glagolom „nurse“ što znači dojiti te ponovo ukazuje na spolnu određenost zanimanja. Za medicinske tehničare koriste „male nurse“, ili u žargonu „murse“ (15).

Muškarce koji se predstave kao medicinski tehničari automatski se poistovjećuje s tipičnim ženskim osobinama poput nježnosti, veće emotivnosti, slabije fizičke snage... Tako dolazi do feminizacije medicinskih tehničara, misleći da oni nisu dovoljno muško, da se ponašaju kao „curice“, a nekad da su i homoseksualci. Tim predrasudama nisu pomogli ni noviji filmski uradci (poput: „Dozvola za Fockere“ iz 2004.god.) koji su pokušali da stave fokus na rođe/spolne probleme u sestrinstvu, no smatra se da su donijeli još dodatnu štetu i jačanju predrasuda.

Osim karakternih osobina koji uzrokuju stvaranje predrasuda, tu bitnu ulogu ima i osobni izgled medicinskih tehničara. Krenuvši redom od vrha glave prema dolje, prva stvar koja pacijentima upada u oči jest duga brada ako je imaju, ili brada općenito. Ona može na prvi pogled stvoriti ili odbojnost (ako neuredna, nije njegovana) ili sigurnost ukoliko je uredna. Nadalje, tu je uniforma koja ukazuje na urednost i profesionalnost, ukazuje na odgovornost. Često medicinski tehničari radi veće udobnosti i jednostavnosti (ili potrebe presvlačenja zbog kontaminiranosti) obuku običnu bijelu majicu što dovodi stvaranja osjećaja neprofesionalnosti i neugode u

pacijenata. Još jedan veliki problem koji se javlja u novije vrijeme su tetovaže. Samo tetoviranje koje je sve popularnije među mladima, doprinosi stvaranju stigmatizacije i predrasuda. Dodamo li tome još profesiju u kojoj je najbitnije međuljudsko povjerenje, vidljiva tetovaža može staviti medicinsku sestru/tehničara na „crnu“ listu za pacijenta. Strah, nelagoda te anksioznost koja neprilična tetovaža na vidljivom mjestu može izazvati, postaje rizik da se medicinska sestra/tehničar okarakterizira kao nepovjerljiv/-a (16).

Slika 6: Igra li izgled ulogu u pouzdanju prema medicinskom tehničaru?
(<https://www.picuki.com/profile/cocheeze> 13.09.2020.)

2. CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj ovog istraživačkog rada je bio ispitati informiranost o značenju i ulozi medicinskog tehničara te čuti mišljenja građana grada Rijeke te njene okolice o položaju medicinskih tehničara u dominantno ženskoj profesiji sestrinstva. Također, cilj rada je bio provjeriti je li razina upoznatosti građana Rijeke ovisi o godinama starosti ili razini obrazovanja, te postoje li predrasude prema medicinskim tehničarima.

Hipoteze pod kojim se vodilo istraživanje ovoga rada su da velika većina građana ne zna značenje termina medicinski tehničar; da upoznatost s terminom ovisi o stupnju obrazovanju ili prijašnjem iskustvu (kontakta s medicinskim tehničarem) te da građani imaju više povjerenja i sigurnosti u medicinske tehničare pri hitnim situacijama.

3. ISPITANICI I METODE

3.1. Ispitanici

Istraživanje se provodilo nad građanima grada Rijeke (stalnim ili privremenim). Za ispitanike se prihvaćaju svi neovisno o svojoj dobi, spolu, radnom statusu i stupnju obrazovanja. Jedini i glavni kriterij za prihvaćanje ili odbijanje odgovora je lokacija prebivališta/boravišta ispitanika u gradu Rijeci i/ili njenoj bližoj okolini (koja spada pod upravom grada Rijeke). Kao dodatnu potvrdu za svoje sudjelovanje u istraživanju, ispitanici su morali imenovati svoje mjesto prebivanja/boravka. Anketu je sveukupno ispunilo 636 ispitanika no 105 ispitanika je isključeno iz istraživanja radi neispunjavanja gore navedenog kriterija. Ukupni broj ispitanika koji je uzet u obzir je 531. Ispitivanje se provodilo kroz mjesec kolovoz 2020. godine. (17)

3.2. Metode

Osnovni materijal istraživanja je anonimni upitnik (anketa) napravljena u online platformi tvrtke Google, u programu Google obrasci („Google Forms“). Google obrasci nude opciju potpuno anonimnog ispunjavanja ankete, stoga je povjerljivost odgovora zajamčena. Anketa je podijeljena pomoću poveznice objavljujane na grupama/stranicama raznih interesa s glavom poveznicom, grad Rijeka, na društvenoj mreži Facebook.

Anketa se sastoji od 4 dijela. Prije početka ispunjavanja ankete ispitanike se upoznaje sa svrhom i ciljem ankete, dobrovoljnosti i anonimnosti ispunjavanja te njihovim pravom na bezuvjetno odustajanje iz istraživanja. Prvi dio ankete sastoji se od 6 pitanja i ispitiva sociodemografska pitanja (dob, spol, mjesto stanovanja, stupanj obrazovanja i radni status) te dodatno pitanje vezano za ulogu medicinskog tehničara (pitanje s ponuđenim odgovorima + mogućnost davanja vlastita odgovora). U drugom dijelu kroz 23 pitanja ispituje se istinitost općih tvrdnji vezanih za medicinskog tehničara prema Likertovoj skali od 1 do 5 (u potpunosti se ne slažem do u potpunosti se slažem). U trećem dijelu se ispituje postojanje predrasuda prema medicinskim tehničarima kroz 14 pitanja na skali 1 do 3 (tvrdnja ne vrijedi za mene, nije mi bitno te tvrdnja vrijedi za mene). Za kraj su dodana još dva pitanja: prvo vezano o bitnosti spola pružatelja njege te drugo vezano za trenutno stanje SARS-CoV-2 pandemije te dodatnog isticanja sestrinske profesije javnosti putem medija.

3.3. Analiza podataka

Prikupljeni podaci su prikazani i obrađeni deskriptivnom analizom podataka u programu Microsoft Excel. Rezultati će biti prezentirani jednakim redoslijedom pojavljivanja u anketi te će biti prikazani u tabličnim i grafičkim dijagramima radi lakšeg i boljeg pregleda.

4. REZULTATI

U anketnom istraživanju je sudjelovalo 531 ispitanik, od kojih je 456 (85,9%) žena i 75 (14,1%) muškaraca. Najmlađi ispitanik je imao 17 godina, dok je najstariji imao 80 godina. Prosječna dob ispitanika je 40,57 godina sa standardnim devijacijom od 11,61 godina, mod i medijan je 40 godina. Radi lakšeg pregleda podataka, ispitanici su podijeljeni u 4 dobne skupine (18-30; 31-50; 51-65; 65+). Najveći broj ispitanika, njih 257 (48,4%), pripada skupini 31-50 godina (Tablica 1).

Tablica 1: Osnovna obilježja ispitanika

Obilježje	Broj (%) ispitanika
Spol	
– Muško	75 (14,1)
– Žensko	456 (85,9)
Dob	
– 17-30	147 (27,68)
– 31-50	257 (48,4)
– 51-65	112 (21,1)
– 65+	15 (2,82)
Završeni stupanj obrazovanja	
– Nezavršena osnovna škola	1 (0,19)
– Osnovna škola	2 (0,38)
– Srednja škola	254 (47,83)
– Fakultet	256 (48,21)
– Znanstveni stupanj	18 (3,39)
Trenutni radni status	
– Student	57 (10,7)
– Zaposlen	348 (65,5)
– Samozaposlen (vlastiti obrt)	28 (5,3)
– Nezaposlen	55 (10,4)
– Umirovljenik	43 (8,1)

Sljedeće pitanje je ispitivalo upoznatost građana grada Rijeke i okolice sa značenjem termina medicinski tehničar. Na pitanje je bilo moguće odgovoriti odabirom jednog od četiri ponuđena odgovora ili pod opciju ostalo dati svoje mišljenje o ulozi medicinskog tehničara. 513 (96,6%) ispitanika odgovorilo je točno odabirući ispravan odgovor. Ostalih 18 (3,4%) ispitanika odgovorilo je netočno ili su dali svoju verziju odgovora (Tablica 2).

Tablica 2: Odgovori ispitanika o opisu posla medicinskog tehničara

Medicinski tehničar je profesionalac koji obavlja posao:	Broj (%) ispitanika
Ponuđeni odgovori:	
– unapređenja zdravlja, sprečavanja bolesti te pružanja zdravstvene njege i skrbi	513 (96,6)
– programiranja i popravljanja medicinske opreme i aparature	10 (1,8)
– prijevoza i zbrinjavanja preminulih unutar zdravstvene ustanove	3 (0,6)
– programiranja i popravljanja računala u zdravstvenim ustanovama	2 (0,4)
Vlastiti odgovori:	
– Briga za pacijente i pomaganje u njihovom oporavku	1 (0,2)
– Obavlja dijagnostiku i preglede	1 (0,2)
– Koji piju i drogiraju se na radnom mjestu. Velika casti izuzetcima koji stvarno rade i drže se zakletve koju su dali poslije srednje škole	1 (0,2)

Sljedećim slijedom pitanja nastoji se utvrditi razina upoznatosti građana s postojanjem medicinskih tehničara i njihovoj zastupljenosti u sestrinstvu. Na pitanje je li posao medicinske sestre mogu raditi samo žene, 5 (1%) ispitanika se složio s tvrdnjom, 6 (1,1%) njih je odgovorilo niti da niti ne te ostalih 520 (97,9%) ispitanika je izrazilo neslaganje s tvrdnjom. Da su žene bolje medicinske sestre od muškaraca potvrdilo je 12 ispitanika, 47 ih je ostalo neutralno te njih 472 ih izrazilo neslaganje s tvrdnjom. S tvrdnjom da su muškarci rijeka pojava u sestrinstvu

složilo se 234 ispitanika, njih 77 se izjasnilo neutralno te 220 njih je iskazalo neslaganje. To pitanje donekle potvrđuje i sljedeće pitanje o trenutnoj zaposlenosti medicinskih tehničara u struci u odnosu na medicinske sestre. 210 ispitanika je izrazilo slaganje da je medicinskih tehničara manje od 10% u odnosu na medicinske sestre, njih 137 je izrazilo neutralnost te 184 ispitanika se nije složilo s tvrdnjom. Također, na tvrdnju da su medicinski tehničari tek odnedavno u sestrinstvu, 100 ih se složilo s tvrdnjom, 88 ostalo neutralno te 343 je negiralo tvrdnju (Tablica 3).

Tablica 3: Postojanje i status medicinskih tehničara u sestrinstvu

Sljedećim tvrdnjama odredite istinitost prema Vašem dosadašnjem saznanju	Broj (%) ispitanika				
	U potpunosti se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem niti ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem
Posao medicinske sestre mogu raditi samo žene?	282 (53,1)	238 (44,8)	6 (1,1)	2 (0,4)	3 (0,6)
Žene su bolje medicinske sestre od muškaraca	222 (41,8)	250 (47,1)	47 (8,9)	9 (1,7)	3 (0,6)
Muškarci u sestrinstvu su rijetka pojava	119 (22,4)	101 (19)	77 (14,5)	191 (36)	43 (8,1)
Muškarci u sestrinstvu su nova pojava	112 (21,1)	231 (43,5)	88 (16,6)	84 (15,8)	16 (3)
Broj zaposlenih medicinskih tehničara u odnosu na broj medicinskih sestara je vrlo nizak (ispod 10%)	106 (20)	78 (14,7)	137 (25,8)	154 (29)	56 (10,5)

Sljedeći niz pitanje se odnosi na status medicinskih tehničara, te njihov položaj i odnos prema njima u bolnici. Na pitanje je li se medicinske sestre lakše zapošljavaju od medicinskih tehničara 74 (13,9%) ispitanika smatra da je to istina, dok njih 289 smatra da nije istina, a ostatak, njih 168 (31,6%) nije iznijelo svoje mišljenje. Jednako tako, mali broj se slaže s tvrdnjom da su medicinski tehničari perspektivniji glede svog napretka, svega njih 39 (5,4%) ispitanika. Zanimljiv je podatak da određeni broj ispitanika smatra da medicinski tehničari rade samo na određenim odjelima unutar bolnice (operacijska sala – 2,6%; izvanbolnička hitna služba – 3,2%; odjel psihijatrijskog liječenja – 2,3%), odnosno da ne mogu raditi na svim bolničkim i izvanbolničkim odjelima (32,6% ispitanika) (Tablica 4).

Tablica 4: Status i odnos prema medicinskim tehničarima unutar unutar bolnice

Sljedećim tvrdnjama odredite istinitost prema Vašem dosadašnjem saznanju	Broj (%) ispitanika				
	U potpunosti se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem niti ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem
Medicinske sestre lakše dobivaju zaposlenje u struci od medicinskih tehničara	114 (21,5)	175 (33)	168 (31,6)	52 (9,8)	22 (4,1)
Medicinski tehničari su perspektivniji u profesionalnom razvoju od medicinskih sestara	122 (23)	210 (39,5)	160 (30,1)	27 (5,1)	12 (2,3)
Medicinski tehničari lakše ostvaruju specijalizaciju u određenim sektorima struke	100 (18,8)	193 (36,3)	172 (32,4)	44 (8,3)	22 (4,1)
Postoje razlike u odnosu osnovice plaće između medicinske sestre i medicinskog tehničara	113 (21,3)	203 (38,2)	179 (33,7)	31 (5,8)	5 (0,9)
Medicinski tehničari rade samo u operacijskoj sali	210 (39,5)	252 (47,5)	55 (10,4)	7 (1,3)	7 (1,3)
Medicinski tehničari rade samo na vanbolničkoj hitnoj službi	199 (37,5)	263 (49,5)	52 (9,8)	8 (1,5)	9 (1,7)
Medicinski tehničari rade samo na odjelu psihijatrijskog liječenja	215 (40,5)	255 (48)	49 (9,2)	4 (0,8)	8 (1,5)
Medicinski tehničari mogu raditi na svim odjelima u bolnici te van nje	131 (24,7)	42 (7,9)	29 (5,5)	92 (17,3)	237 (44,6)

Kroz sljedećih 10 pitanja ispitivalo se usvojenost raznih stereotipa laika prema medicinskim tehničarima. Na prva dva pitanja je li medicinski tehničari reagiraju mirnije u hitnim situacijama te ulijevaju li više sigurnosti i pouzdanja, uočeno je da se trećina ispitanika niti slaže niti ne slaže s tvrdnjama, a približno dvije trećine ispitanika je iskazalo neslaganje. Nadalje, kroz sljedeća 3 pitanja ispituju se stereotipi po pitanju feminizacije ili nedostatka

osobina koje se primarno pripisuju samo ženama (empatija, nježnost..). S tvrdnjom da medicinski tehničari nemaju dovoljno empatije za rad s pacijentima složilo se 27 (5%) ispitanika. 454 (85,5%) je tu tvrdnju odbacilo, a 50 (9,4%) ispitanika je ostalo suzdržano. U sljedećoj tvrdnji da su medicinski tehničari jednako nježni kao i medicinske sestre uočava se velike suprotnosti. 290 (54,6%) ispitanika se složilo s tvrdnjom dok se 184 (34,6%) ispitanika ne slaže s tvrdnjom. Zbog nedovoljne specificiranosti tvrdnje, ne slaganje s tvrdnjom može značiti da smatranje da su ili više ili manje nježniji od medicinskih tehničara. Iako je 500 (94,2%) ispitanika izrazilo neslaganje da su muški koji se bave profesijom sestrištvo „nedovoljno muško“, 13 (2,4%) ispitanika se složilo s tvrdnjom, dok je njih 18 (3,4%) odabralo opciju niti da niti ne. Također, 290 (54,6%) ne smatra da postoje velike predrasude prema medicinskim tehničarima u narodu, njih 95 (17,9%) je izrazilo neutralnost te njih 146 (27,5%) izrazilo slaganje (Tablica 5).

Tablica 5: Prisustvo stereotipova prema medicinskim tehničarima

Sljedećim tvrdnjama odredite istinitost prema Vašem dosadašnjem saznanju	Broj (%) ispitanika				
	U potpunosti se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem niti ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem
Medicinski tehničari reagiraju mirnije u hitnim situacijama	127 (23,9)	166 (31,3)	173 (32,6)	42 (7,9)	23 (4,3)
Medicinski tehničari ulijevaju više sigurnosti i pouzdanja u hitnim situacijama	133 (25)	166 (31,3)	166 (31,3)	45 (8,5)	21 (4)
Medicinski tehničari nemaju dovoljno empatije za rad s pacijentima	217 (40,9)	237 (44,6)	50 (9,4)	14 (2,6)	13 (2,4)
Medicinski tehničari su jednako nježni prema pacijentima kao i medicinske sestre	126 (23,7)	58 (10,9)	57 (10,7)	109 (20,5)	181 (34,1)
Muškarci koji se bave sestriškom profesijom su nedovoljno "muško"	301 (56,7)	199 (37,5)	18 (3,4)	7 (1,3)	6 (1,1)
Muškarci su sposobni samo za obavljanje posla doktora	309 (58,2)	195 (36,7)	11 (2,1)	6 (1,1)	10 (1,9)
U bolnici, medicinske tehničare često zamjene za doktora	122 (23)	144 (27,1)	139 (26,2)	93 (17,5)	33 (6,2)

Pacijentice često odbijaju pružanje zdravstvene njege od strane medicinskog tehničara	134 (25,2)	218 (41,1)	139 (26,2)	31 (5,8)	9 (1,7)
U narodu su velike predrasude prema muškarcima koji su medicinski tehničari (feminizacija, homoseksualiziranje)	125 (23,5)	165 (31,1)	95 (17,9)	96 (18,1)	50 (9,4)
Ljudi lakše razumiju opus posla medicinskog tehničara ako se predstavi kao medicinska sestra	133 (25)	136 (25,6)	86 (16,2)	112 (21,1)	64 (12,1)

Kroz sljedeću sekciju pitanja, nastoji se utvrditi postojanje stereotipa/predrasuda među ispitanicima tako da se traži njihov osobni stav na postavljene tvrdnje. Na pitanje smatraju li da su žene bolje medicinske sestre od muškaraca, 339 (63,8%) ispitanika je reklo da se ne slaže s tvrdnjom, 169 (31,8%) je izjavilo neutralnost te 23 (4,3%) ispitanika da slažu s tvrdnjom. Približno 75% ispitanika se već susretalo s medicinskim tehničarem, a 59.5% ispitanika i poznaje osobno medicinskog tehničara u privatnom životu. Po pitanju potrebe da medicinski tehničar mora ulaziti u fizičku intimu (presvlačenje i kupanje pacijenta) 22 odnosno 23% ispitanika izjavljuje da bi im taj postupak izazvao nelagodu. Osjećaj veće sigurnosti koju bi izazvao medicinski tehničar kao pratnja dok se koriste pomoćna sredstva za kretanje (štake, hodalica) prisutna je u 34,3% ispitanika (Tablica 6).

Tablica 6: Osobna iskustva i osjećaji prema medicinskim tehničarima

Sljedeće tvrdnje se odnose na Vaš osobni stav	Broj (%) ispitanika		
	Tvrdnja ne vrijedi za mene	Nije mi bitno	Tvrdnja vrijedi za mene
Smatram da su žene su bolje medicinske sestre od muškaraca	339 (63,8)	169 (31,8)	23 (4,3)
Već sam se prije susretao sa medicinskim tehničarima osobno	87 (16,4)	48 (9)	396 (74,6)
Poznajem osobno u privatnom životu osobu koja je medicinski tehničar	180 (33,9)	35 (6,6)	316 (59,5)

Ne bih se osjećao/la ugodno da me medicinski tehničar mora kupati	230 (43,3)	179 (33,7)	122 (23)
Ne bih se osjećao/la ugodno da me medicinski tehničar mora presvlačiti	235 (44,3)	179 (33,7)	117 (22)
Osjećao bih se sigurnije da uz mene, dok sam na štakama/hodalici, hoda medicinski tehničar	123 (23,2)	226 (42,6)	182 (34,3)

Sljedeća pitanja će se odnositi na postojanje predrasuda zasnovane na fizičkom izgledu medicinskog tehničara. Počevši od prve stvari koja se uoči na medicinskom tehničaru, njegovoj uniformi, 67 (12,6%) ispitanika smatra da medicinski tehničar u čisto bijeloj majici izgleda neprofesionalno. Da im uredni brkovi i brada ne smeta na medicinskim tehničarima izjavilo je 55% ispitanika, dok duga brada i kosa ne smeta 40.1% ispitanika. Vidljive eksplicitne tetovaže na medicinskim tehničarima izazivaju nelagodu 11,1% ispitanika, a 7,7% ispitanika smatra takve medicinske tehničare nepouzdanim (Tablica 7).

Tablica 7: Postojanje predrasuda temeljenih na fizičkom izgledu

Sljedeće tvrdnje se odnose na Vaš osobni stav	Broj (%) ispitanika		
	Tvrdnja ne vrijedi za mene	Nije mi bitno	Tvrdnja vrijedi za mene
Medicinski tehničari u samo čisto bijeloj majici mi izgledaju neprofesionalno (kao kuhari)	268 (50,5)	196 (36,9)	67 (12,6)
Brada i brkovi mi ne smetaju na medicinskim tehničarima sve dok je uredna	81 (15,3)	158 (29,8)	292 (55)
Duga brada i brkovi mi smetaju na medicinskim tehničarima	213 (40,1)	202 (38)	116 (21,8)
Eksplicitne tetovaže (na rukama, vratu) mi nisu ugodne za vidjeti na medicinskim tehničarima	255 (48)	217 (40,9)	59 (11,1)
Medicinski tehničar sa eksplicitnom tetovažom mi nije pouzdan	306 (57,6)	184 (34,7)	41 (7,7)

Na tvrdnju „važno mi je tko mi pruža zdravstvenu njegu“, 300 (56,5%) ispitanika je navelo da tvrdnja vrijedi za njih, 139 (26,2%) je navelo da im nije bitno, te njih 92 (17,3%) da tvrdnja ne vrijedi za njih. Zbog nedovoljne specificiranosti na čega se pitanje odnosi (dob, spol, razina edukacije, izgled, itd.), odnos na bitnost spola moramo isključiti iz ovog pitanja te ga predstaviti kao opću važnost. Bitno je naglasiti da je postotak odgovora od strane muškog te strane ženskog spola podjednak (Tablica 8).

Tablica 8: Subjektivni osjećaj važnosti pružatelja zdravstvene njege

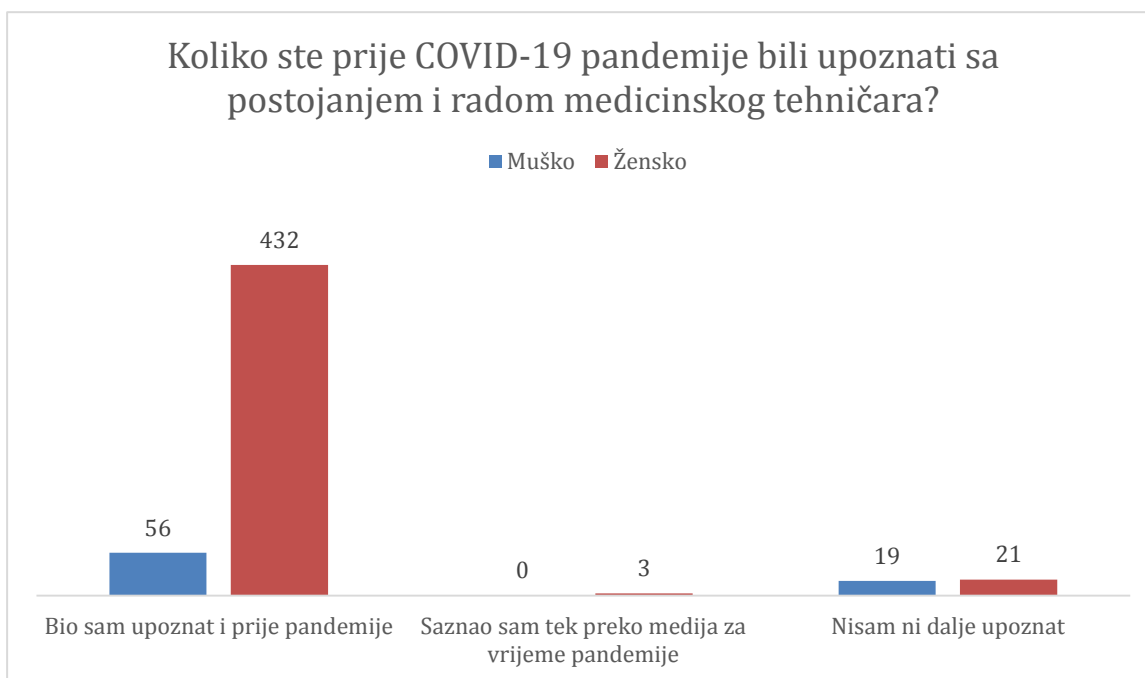
Važno mi je tko mi pruža zdravstvenu njegu	Muško	Žensko	Zajedno (muško + žensko)
Tvrdnja ne vrijedi za mene	10 (13,3)	82 (18)	92 (17,3)
Nije mi bitno	23 (30,7)	116 (25,4)	139 (26,2)
Tvrdnja vrijedi za mene	42 (56)	258 (56,6)	300 (56,5)
Sveukupno	75 (100)	456 (100)	531 (100)

Prilikom mogućnosti odabira spola svog pružatelja zdravstvene njege, 421 (79,28%) ispitanik je izjavio da mu nije bitan spol, 18 (3,39%) ispitanika bi odabralo mušku osobu (medicinskog tehničara) te 92 (17,33%) ispitanika bi odabralo žensku osobu (medicinsku sestru). Kad bi se razdvojili muški od ženskih ispitanika, uočava se blaga razlika. 21,33% muških ispitanika bi radije odabralo žensku osobu kao svoju njegovateljicu, za 76% njih nije bitan spol, a tek 2,67% bi odabralo muškog njegovatelja. Kod ispitanika ženskog spola, razlika u odnosu na generalni postotak je minimalna (Tablica 9).

Tablica 9: Odabir spola prema mogućnosti biranja osobe za svog njegovatelja

Za njegovatelja bi radije odabrao/la:	Muško	Žensko	Zajedno (muško + žensko)
Mušku osobu	2 (2,67)	16 (3,51)	18 (3,39)
Nije mi bitno	57 (76)	364 (79,82)	421 (79,28)
Žensku osobu	16 (21,33)	76 (16,67)	92 (17,33)
Sveukupno	75 (100)	456 (100)	531 (100)

U anketno istraživanje dodano je dodatno pitanje za provjeru upoznatosti građana grada Rijeke i okolice s ulogom i opusom posla medicinskog tehničara u odnosu na postavljenu vremensku odrednicu, početak pandemije korona virusa. 488 (91,1%) ispitanika je izjavilo da su bili upoznati i prije pandemije, a 3 (0,6%) ispitanika da su saznali tek vrijeme pandemije putem medija. 40 (7,5%) ispitanika izjavilo je da nisu još uvijek upoznati s postojanjem i radom medicinskog tehničara (Slika 5).

Slika 7: Upoznatost s postojanjem medicinskog tehničara prema vremenskoj odrednici početka pandemije korona virusa

5. RASPRAVA

U istraživanju o informiranosti pučanstva o medicinskom tehničaru na teritoriju grada Rijeke i okolice sudjelovalo je 636 kandidata, no zbog ne ispunjavanja kriterija (boravište/prebivalište na području grada Rijeke i bliže okolice) odbijeno je 105 kandidata, stoga ukupna brojka sudjelovatelja je 531. Prosječna dob ispitanika je 40,57 godina (sa standardnim devijacijom od 11,61 godinu). Od 531 ispitanika, 456 (85,9%) ispitanika je ženskog spola, dok samo njih 75 (14,1%) je muškog spola. Slabiji odaziv ispitanika muškog spola se može pripisati njihovoj nezainteresiranosti za posao medicinskog tehničara, ali i općoj činjenici da su žene otvorenije po pitanju iznošenja vlastita mišljenja i stajališta. Također, broj ispitanika preko 65 godina starosti, pripadnika takozvane treće životne dobi, je razumljiv iz razloga potrebe poznavanja osnova računalne pismenosti koju mali broj građana starije dobi posjeduje.

Iako u KBC-u Rijeka na dan 1. srpanj 2020. godine sveukupno bilo zaposleno 122 medicinska tehničara (9,66% u odnosu na broj zaposlenih u sektoru sestrinstva), 74,5% ispitanika se već prije u svom životu susrela s medicinskim tehničarom (ne nužno u KBC-u Rijeka). Podijelimo li ispitanike na prema dobi, 27% starijih od 65 godina se još nije susrelo s medicinskim tehničarom tijekom svoga života. Najmanja stopa nedoživljenih susreta primjećuje se u dobnoj skupini mladih (17-30 godina) u iznosu od 14,3% (Tablica 10).

Tablica 10: Odnos ispitanika s prijašnjim susretom prema dobnim skupinama

Već sam se prije susretao sa medicinskim tehničarima osobno	Slažem se (u potpunosti)		Niti se slažem niti ne		Ne slažem se (u potpunosti)		Sveukupno
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	
17-30	118	80,3	8	5,4	21	14,3	147
31-50	189	73,5	25	9,7	43	16,8	257
51-65	81	72,3	12	10,7	19	17	112
65+	8	53	3	20	4	27	15
Sveukupno	396		48		87		531

Zanimljiva činjenica je da unatoč velikom postotku ne susreta s medicinskim tehničarom u svom životu, svi ispitanici preko 65 godina su izjavili da su upoznati s postojanjem i radom medicinskog tehničara i prije pandemije korona virusa. Ta brojka se razlikuje u ostalim dobnim skupinama među kojima se najviše ističe mlađa srednja životna dob s postotkom od 9,3% glasova da nisu ni na dan ispunjavanja ankete upoznati s postojanjem i radom medicinskih tehničara (Tablica 11).

Tablica 11: Odnos upoznatosti s postojanjem medicinskog tehničara prema dobnim skupinama u odnosu na vemensku odrednicu

Koliko ste prije COVID-19 pandemije bili upoznati sa postojanjem i radom medicinskog tehničara?	Bio sam upoznat i prije pandemije		Saznao sam tek preko medija za vrijeme pandemije		Nisam ni dalje upoznat		Sveukupno	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
17-30	136	92,5	1	0,7	10	6,8	147	100
31-50	232	90,3	1	0,4	24	9,3	257	100
51-65	105	93,8	1	0,9	6	5,3	112	100
65+	15	100	-	-	-	-	15	100
Sveukupno	488	91,1	3	0,6	40	7,5	531	100

Povezanost upoznatosti građana s radom medicinskog tehničara sa stupnjem obrazovanja nažalost zbog malog broja ispitanika s nezavršenom (1 ispitanik) i završenom osnovnom školom (2 ispitanika) nije vjerodostojna i objektivna. Ipak, uspoređujući ispitanike sa završenom srednjom školom (254 ispitanika) te završenim fakultetom (256 ispitanika) pokazuje bolji odnos upoznatosti s terminom na stranu ispitanika sa završenim fakultetskim obrazovanjem s postotkom od 93% ispitanika (Tablica 12).

Tablica 12: Odnos upoznatosti s postojanjem medicinskog tehničara prema stupnju obrazovanja u odnosu na vemensku odrednicu

Koliko ste prije COVID-19 pandemije bili upoznati sa postojanjem i radom medicinskog tehničara?	Bio sam upoznat i prije pandemije		Saznao sam tek preko medija za vrijeme pandemije		Nisam ni dalje upoznat		Sveukupno
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	
Nezavršena osnovna	-	-	-	-	1	100	1
Osnovna	1	50	-	-	1	50	2
Srednja	231	90,9	2	0,8	21	8,5	254
Fakultet	238	93	1	0,4	17	6,6	256
Znanstveni stupanj	18	100	-	-	-	-	18
Sveukupno	488		3		40		531

Ta brojka se potvrđuje i pitanjem o točnom poslu kojim se medicinski tehničar bavi. Na ovo pitanje 96,6% ispitanika je izjavilo da je „medicinski tehničar profesionalac koji obavlja posao unapređenja zdravlja, sprečavanja bolesti te pružanja zdravstvene njege i skrbi“, što se smatra točnim odgovorom. Od ostalih 18 (3,4%) ispitanika svi pripadaju starijoj srednjoj životnoj dobi (51-65 godina). Njih 10 (1,8%) ih je odgovorilo da se medicinski tehničar bavi poslom programiranja i popravljanja medicinske opreme i aparature, 3 (0,6%) ispitanika da obavlja posao prijevoza i zbrinjavanja preminulih unutar zdravstvene ustanove te 2 (0,4%) ispitanika misli da obavlja posao programiranja i popravljanja računala u zdravstvenim ustanovama. Prenese li se ovaj postotak netočnih odgovora (3%) na stvarnu brojku stanovnika grada Rijeke i okolice (128 624 prema popisu stanovništva iz 2011.god.) dobiva se brojka od približno 3 900 ljudi. Uzevši u obzir da je jako mali broj ispitanika preko 65 godina te još manji broj osoba s nezavršenom i završenom samo osnovnom školom, za pretpostaviti je da brojka od 3 900 predstavlja neki minimum osoba koji ne znaju za termin i posao medicinski tehničar. Ovom malo postotku netočnih odgovora u anketi doprinijeli su i već ponuđeni odgovori.

Od odgovora koji su ispitanici sami napisali (iznijeli vlastito mišljenje i stajalište), najviše se ističe odgovor »Koji piju i drogiraju se na radnom mjestu. Velika casti izuzetcima koji stvarno rade i drže se zakletve koju su dali poslije srednje škole.« Analizom ovog odgovora može se utvrditi veliko nezadovoljstvo ispitanika s upoznatošću „stvarne“ situacije s kojom se vjerovatno

susreo. Prenesemo li odnos ovog jednog odgovora (1 naprema 531, tj. 0,2%) na stvarnu brojku stanovnika grada Rijeke i okolice (128 624 prema popisu stanovništva iz 2011.god.) dobije se brojka od 257 ljudi koji vjerojatno jednako misli. Takvo mišljenje doprinosi nastanku novih predrasuda te dodatnom padu popularnosti medicinskog tehničara kao profesionalca.

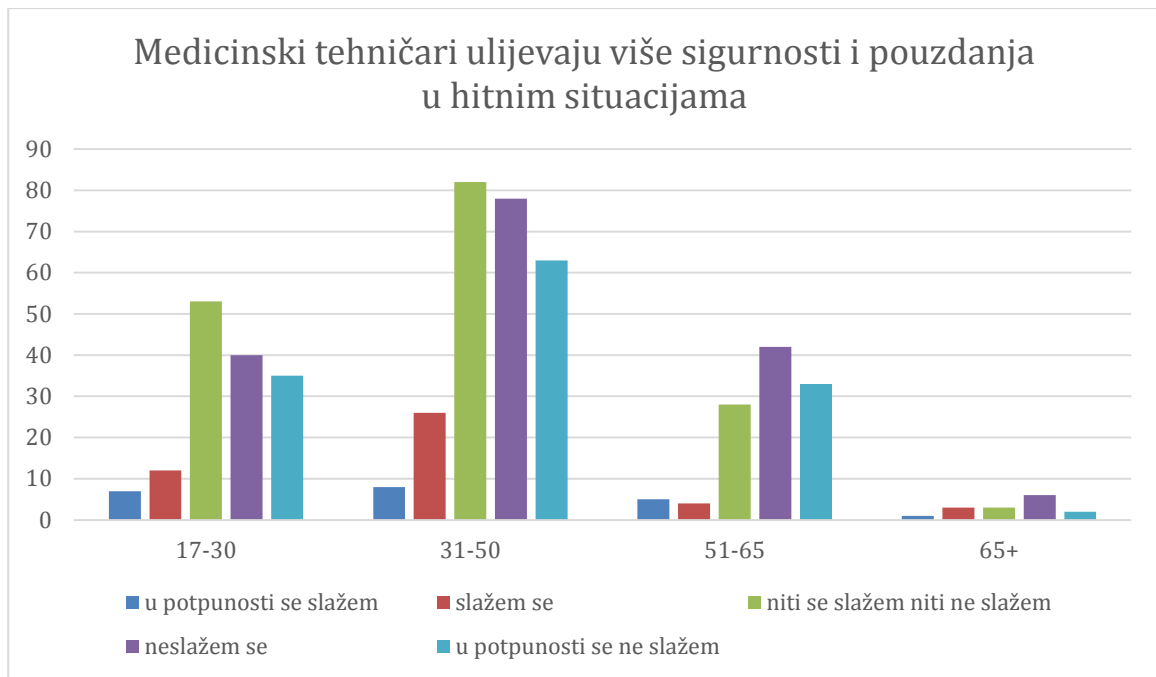
Pri tvrdnji da medicinski tehničari nemaju dovoljno empatije za rad s pacijentima, njih 85,5% je iskazalo (u potpunosti) neslaganje te ih 9,4% iskazalo neutralnost. Da su medicinski tehničari jednako nježni prema pacijentima kao i medicinske sestre (u potpunosti) se slaže 54,6% ispitanika te je njih 10,7% iskazalo neutralnost. Tvrdnju da su muškarci koji se bave sestrinskom profesijom nedovoljno „muško“ je (u potpunosti) negiralo 95,2% ispitanika te 3,4% iskazalo neutralnost. Svi ovi rezultati ukazivahu na nisku razinu postojanja predrasuda prema medicinskim tehničarima od strane sudionika u istraživanju. Tom zaključku doprinose i neslaganje (97,9%) ispitanika da posao medicinske sestre mogu raditi samo žene te je njih 88,9% izrazilo (u potpunosti) neslaganje i 8,9% izrazilo neutralnost na tvrdnju da su žene bolje medicinske sestre.

Da predrasude u narodu o medicinskim tehničarima ipak postoje, svjesno je 27,5% ispitanika koje se složilo s tvrdnjom, dok je neslaganje iskazalo 54,6%, a 17,9% je ispitanika koji su zauzeli neutralan stav. Rastave li se ti podaci prema dobnim skupinama te dodatno prema spolu, da postoje predrasude u narodu potvrdilo je najviše skupina mladih i u ženskoj i u muškoj populaciji ispitanika. Ti rezultati se mogu pripisati tipičnom mladenačkom svjetonazoru poput veće dinamike života, većeg dodira s drugim osobama i velikim društvenim grupama te dodiru s cijelim svijetom putem novije tehnologije. Najveći udjeli neslaganja primjećuju se u starijoj srednjoj životnoj dobi i u muškoj i ženskoj kategoriji ispitanika s iznosom od 58,3% kod muškaraca, te 70% kod žena (Tablica 13).

Tablica 13: Svjesnost postojanja predrasuda prema medicinskim tehničarima raspoređena prema spolu te dobnim skupinama

U narodu su velike predrasude prema muškarcima koji su medicinski tehničari (feminizacija, homoseksualiziranje)	Muško							Žensko						
	Slažem se (u potpunosti)		Niti se slažem niti ne		Ne slažem se (u potpunosti)		Sveukupno	Slažem se (u potpunosti)		Niti se slažem niti ne		Ne slažem se (u potpunosti)		Sveukupno
	Broj	%	Broj	%	Broj	%		Broj	%	Broj	%	Broj	%	
17-30	12	44,5	6	22,2	9	33,3	27	56	46,7	17	14,2	47	39,1	120
31-50	9	26,5	6	17,6	19	55,9	34	48	21,5	48	21,5	127	57	223
51-65	4	33,3	1	8,3	7	58,3	12	14	14	16	16	70	70	100
65+	-	-	1	50	1	50	2	3	23	-	-	10	77	13
Sveukupno	25		14		38		75	121		81		254		456

Prva osobina koja se primijeti na osobi jest spol. Za muški spol se povezuju razne osobine poput agresivnosti, kompetitivnosti, hrabrosti, smirenosti. No, da medicinski tehničari ulijevaju više sigurnosti i pouzdanosti u hitnim situacijama izjavilo je samo 12,5% ispitanika dok je 31,% ostao neutralan. Rezultat raspoređen po dobnim skupinama se ne razlikuje puno od generalnih rezultata. U mladoj i mlađoj srednjoj dobnj skupini, odgovor „niti se slažem niti se ne slažem“ prevladava pojedinačne odgovore ne slaganja, a u starijoj srednjoj dobnj skupini pojedinačni odgovori „u potpunosti se ne slažem“ i „ne slažem se“ nadilaze neutralni odgovor. Podjednak rezultat ispitanici su izjavili i po pitanju mirnijeg reagiranja u hitnim situacijama (Slika 6).

Slika 8: Grafički prikaz ukazanog povjerenja u medicinske tehničare u hitnim situacijama

Za fizički izgled se smatra da je druga osobina koja se primijeti nakon spola osobe koja nam prilazi. Na temelju njega formira se prvi dojam i percepcija te osobe, njene osobine, ponašanje... (18) Lako promjenjive fizičke osobine poput frizure ili brade mogu puno toga otkriti. Da uredna brada i brkovi ne smetaju i ne mijenjaju mišljenje izjavilo je 55% ispitanika, dok je 29,8% reklo da im nije bitno. Tu tvrdnju potvrdilo je i sljedeća izjava da im smeta duga brada, a koju je poreklo 40,1% ispitanika, a 38% ih reklo da im nije bitno. Osim brade i brkova, sve češći modni hit postaju tetovaže. Da eksplicitne tetovaže nisu ugodne za vidjeti (na vratu ili rukama) izjavilo je samo 11,1% ispitanika, a iste te tetovaže čine medicinskog tehničara manje pouzdanim na prvi dojam izjavilo je svega 7,7% ispitanika.

Vratimo li se malo unatrag na pitanje spola, važnost tko mu pruža zdravstvenu njegu istaknulo je 56,5% ispitanika. Budući da je tema istraživanja medicinski tehničar, odnosno spol pružatelja zdravstvene njege, pitanje “Važno mi je tko mi pruža zdravstvenu njegu” se također odnosi na spol njegovatelja. Usporede li se rezultati tog pitanja s pitanjem mogućnosti odabira spola njegovatelja, dolazi do kontradiktornosti rezultata. Naime, od 300 ispitanika koji su odgovorili da mi je važno tko im pruža njegu, njih 235 je odabralo opciju “nije mi bitno” na mogućnost odabira spola njegovatelja (Tablica 14). Da spol njegovatelja uistinu nije toliko bitan potvrđuju i rezultati dvaju pitanja. Na pitanje pojave osjećaja nelagode dok medicinski tehničar zadire u njihovu intimu (postupak kupanja te presvlačenja pacijenta), svega jedna četvrtina je

potvrdila prisustvo tog osjećaja, točnije 23% ispitanika je potvrdilo za kupanje, odnosno 22% za presvlačenje.

Tablica 14: Odnos odabira spola njegovatelja i važnosti pružatelja zdravstvene njege

Za njegovatelja bi radije odabrao/la:		Muški spol	Nije mi bitno	Ženski spol	Sveukupno
Važno mi je tko mi pruža zdravstvenu njegu	Tvrdnja vrijedi za mene	8 (44,4)	235 (55,8)	57 (62)	300
	Nije mi bitno	5 (27,5)	109 (25,9)	25 (27,2)	139
	Tvrdnja ne vrijedi za mene	5 (27,5)	77 (18,3)	10 (10,8)	92
Sveukupno		18 (100)	421 (100)	92 (100)	531

6. ZAKLJUČAK

Prema dobivenim rezultatima provedenog istraživanja “Medicinski tehničar – informiranost i stavovi građana Rijeke”, iznose se sljedeći zaključci istraživanja:

- Hipoteza “Većina građana ne zna značenje termina medicinski tehničar” je odbačena – iako je 3,4% građana odabralo pogrešnu definiciju opisa posla medicinskog tehničara, postotak je daleko ispod potrebne razine što se može pripisati ponudnosti točnog odgovora
- Hipoteza “Upoznatost termina ovisi o stupnju obrazovanja” je prihvaćena – usprkos nedovoljnom broju ispitanika s nezavršenom te završenom samo osnovnom školom, porast upoznatosti je uočena sa srednjoškolske razine obrazovanja prema osobama sa završenim znanstvenim stupnjem
- Hipoteza “Upoznatost termina ovisi o prethodnom iskustvu (susretu)” je odbačena – određeni broj ispitanika je odgovorio da nije upoznat s opisom posla medicinskog tehničara usprkos već prijašnjem susretu s njim
- Hipoteza “Građani imaju više povjerenja i sigurnosti u medicinske tehničare u hitnim situacijama nego medicinske sestre” je odbačena – unatoč pripisku pojedinih osobina muškom rodu kao tipične poput hrabrosti, smirenosti, kompetitivnosti, mali broj građana je izjavio slaganje da su medicinski tehničari pouzdaniji i sigurniji te smireniji u hitnim situacijama

Među dodatnim ciljevima ovog istraživanja je bilo utvrditi i postojanje predrasuda prema medicinskim tehničarima, bilo karakternim ili temeljenih na fizičkom izgledu. Iako je mali broj ispitanika priznao posjedovanja predrasuda, svijest da one postoje prisutna je tek nešto malo više od četvrtine ispitanika, uglavnom mlade životne dobi. Bitan rezultat je da 7,5% ispitanika i dalje ne razumije ulogu medicinskog tehničara, dok za 0,6% ispitanika je zaslužna medijska izloženost sestrinstva tijekom pandemije korona virusa.

Premda je broj ispitanika dosta velik (531 ispitanik), rezultati se ne slažu u potpunosti s očekivanjem, što se pripisuje metodi ispitivanja – putem internetske ankete. Kao preporuku za daljnja ispitivanja na ovu temu predlažem ispitivanje uživo pomoću ankete u papirnatom obliku, te kao dodatak toj anketi dodati povratno potvrdna pitanja. Za poboljšanje i realniji prikaz upoznatosti s terminom medicinski tehničar, odnosno opis njegova posla, predlažem ukidanje ponuđenih odgovora.

7. SAŽETAK

Cilj istraživanja: Doznati razinu upoznatosti građana grada Rijeke o postojanju i opisu posla medicinskog tehničara, njegovu statusu unutar profesije sestrinstva te stajališta građana o predrasudama prema medicinskim tehničarima.

Metode i ispitanici: Kao alat istraživanja koristio se program "Google obrasci" na kojoj je stvorena anketa od sveukupno 44 pitanja različitih tipova. Anketi se moglo pristupiti putem pozivnice objavljene na društvenoj mreži Facebook. Anketu je ispunilo 531 ispitanik s područja grada Rijeke i njene okolice u rasponu godina od 17 do 80, oba spola te različitog obrazovnog dostignuća.

Rezultati: 3,4% ispitanika je odabrao krivi opis posla medicinskog tehničara. Iako medicinske sestre i tehničari imaju jednako obrazovanje, 32,6% ispitanika smatra da medicinski tehničari ne mogu raditi na svim odjelima unutar ili van bolnice. Unatoč malo broju iskazanih predrasuda, medicinskog tehničara kao svog njegovatelja bi odabralo svega 18 ispitanika.

Zaključak: Hipoteze o broju ispitanika koji ne znaju opis posla medicinskog tehničara, da upoznatost ovisi i prijašnjem susretu te da građani imaju više povjerenja i sigurnosti u medicinske tehničare, su odbačene. Hipoteza da upoznatost građana ovisi o stupnju obrazovanja je prihvaćena. Također, 7,5% ispitanika ne zna ni dalje opis posla medicinskog tehničara.

Ključne riječi: grad Rijeka, informiranost pučanstva, medicinski tehničar, mišljenja građana

8. SUMMARY

Aim of the research: To find out the level of awareness of the citizens of the city of Rijeka about the existence and description of the job of a male nurse, his status within the nursing profession and the attitudes of citizens about prejudices against male nurses.

Methods and respondents: As a research tool, the program "Google Forms" was used, which created a survey of a total of 44 questions of different types. The survey could be accessed via an invitation posted on the social network Facebook. The survey was completed by 531 respondents from the city of Rijeka and its surroundings ranging in age from 17 to 80, both sexes and different educational achievements.

Results: 3.4% of respondents chose the wrong job description for a male nurse. Although both female and male nurses have the same education, 32.6% of respondents believe that male nurses cannot work in all wards inside or outside the hospital. Despite the small number of prejudices expressed, only 18 respondents would choose a medical technician as their caregiver.

Conclusion: Hypotheses about the number of respondents who do not know the job description of a male nurse, that familiarity also depends on the previous encounter and that citizens have more trust and security in male nurses, were rejected. The hypothesis that citizens' awareness depends on the level of education is accepted. Also, 7.5% of respondents do not know the job description of a male nurse.

Key words: city of Rijeka, male nurse, opinions of citizens, public information

9. LITERATURA

1. Lupieri T. Prikaz sestinstva na informativnim portalima u Republici Hrvatskoj (Diplomski rad) [Internet]. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu. Medicinski fakultet. KATEDRA ZA MEDICINSKU SOCIOLOGIJU I EKONOMIKU ZDRAVSTVA.; 2014 Sep [cited 2020 Sep 11]. Available from: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:105:672908>
2. Men in Nursing Historical Timeline. allnurses.com [Internet]. [cited 2020 Sep 2]; Available from: <https://allnurses.com/men-nursing-historical-timeline-t69866/>
3. O'Lynn, Chad; Tranbarger R, editor. Men in nursing: history, challenges, and opportunities. Choice Rev Online [Internet]. 1st ed. 2007 [cited 2020 Sep 2];44(10):44-5679-44-5679. Available from: https://books.google.hr/books?hl=hr&lr=&id=Ag7TqTyIC0C&oi=fnd&pg=PR7&dq=men+in+nursing:+history,+challenges,+and+opportunities&ots=5-nEwkK_Bv&sig=sV4nmWzfqeN0WdrIs-R54OC7wE&redir_esc=y#v=onepage&q&f=true
4. History - Sovereign Order of St. John of Jerusalem, Knights Hospitaller [Internet]. [cited 2020 Sep 11]. Available from: <https://www.sosjinternational.org/history/>
5. Congregation of Alexian Brothers History | Alexian Brothers of the Immaculate Conception Province [Internet]. [cited 2020 Sep 11]. Available from: <http://www.alexianbrothers.org/aboutus/congregation-of-alexian-brothers-history/>
6. Službeno mjesto Fatebenefratelli - General Curia - Osnivač, sveti Ivan od Boga [Internet]. [cited 2020 Sep 11]. Available from: <https://www.ohsjd.org/Objects/Pagina.asp?ID=43&T=Il Fondatore, San Giovanni di Dio>
7. Sveti Kamilo de Lellis - Sveci.net [Internet]. [cited 2020 Sep 11]. Available from: <http://sveci.net/index.php/component/content/article/2-uncategorised/829-sveti-kamilo-de-llellis>
8. Male Nursing Statistics 2019-2018 Facts, Job Data Trends - Statistic Stats [Internet]. [cited 2020 Sep 11]. Available from: <https://www.statisticstats.com/health/male-nursing-statistics/>
9. Why are there so few male nurses? | Healthcare Professionals Network | The Guardian [Internet]. [cited 2020 Sep 11]. Available from: <https://www.theguardian.com/healthcare-network/2017/mar/01/why-so-few-male-nurses>

10. 2010 Workforce Profile of Registered Nurses in Canada [Internet]. Ottawa; 2012 [cited 2020 Sep 11]. Available from: https://www.cna-aiic.ca/~media/cna/page-content/pdf-en/2010_rn_snapshot_e.pdf
11. Fistrić, T., Bakin Batnožić M. Položaj muškarca u sestrinstvu. Snaga sestrinstva, Glasnik medicinskih sestara i tehničara KB Dubrava [Internet]. 2017; Available from: <http://www.kbd.hr/fileadmin/Arhiva/Dokumenti/Sestrinstvo/snaga-sestrinstva-201703.pdf>
12. Hrvatska komora medicinskih sestara. Odnos medicinskih tehničara i sestara u RH. Zagreb; 2020.
13. KBC Rijeka. Broj zaposlenih medicinskih tehničara u KBC Rijeka. 2020.
14. stereotip | Hrvatska enciklopedija [Internet]. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. 2020 [cited 2020 Sep 11]. Available from: <https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=58036>
15. Licul R. Sestrinstvo – ženska profesija? JAHR - Eur J Bioeth. 2014;
16. Čordaš I. Mišljenje pacijenata, medicinskih sestara i tehničara o vidljivim tjelesnim tetovažama (Završni rad) [Internet]. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Medicinski fakultet.; 2018 Sep [cited 2020 Sep 11]. Available from: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:152:587900>
17. Panić D. Medicinski tehničar - informiranost i stavovi građana Rijeke (odgovori). Rijeka; 2020.
18. Joha M. Stvaranje prvog dojma o drugima (Završni rad) [Internet]. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Filozofski fakultet. Odsjek za psihologiju.; 2014 Sep [cited 2020 Sep 11]. Available from: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:142:060695>

ŽIVOTOPIS

Osobni podaci

Prezime, ime	Panić, Dalibor
Datum rođenja	31. prosinac 1997.
Mjesto rođenja	Šibenik, Hrvatska
Adresa	I. Meštrovića 1, 22300 Knin, Hrvatska
E-mail	pdalibor55@gmail.com

Obrazovanje

2012–2017	Medicinska škola Šibenik, medicinska sestra/tehničar opće njege
2017–2020	Fakultet zdravstvenih studija u Rijeci, stručni prvostupnik/ca sestrinstva
9-10.5.2019.	Junior Leadership in Contemporary Healthcare, EJLA Summit, University of Nottingham, UK
28.04.2020.	Koronavirus - osnovna znanja i preventivne mjere (online edukacija), Hrvatski Crveni križ
30.04.2020.	Stigmatizacija osoba nastala pojavom bolesti COVID-19 (online edukacija), Hrvatski Crveni križ
17.06.2020.	Osobna online sigurnost (online edukacija), Hrvatski Crveni križ
25.06.2020.	Osnove upravljanja projektima (online edukacija), Hrvatski Crveni križ

Radno iskustvo

2015–2019	Pomoćnik/pomoćnica u trgovini	Plodine, Vodice (Hrv)
04/2019–06/2019	Osobni vozač/osobna vozačica	ORYX Rent a car, Rijeka (Hrv)
01/2020–03/2020	Skladišni radnik/skladišna radnica	Plodine Rijeka-Kukuljanovo (Hrv)
03/2020-07/2020	Vozač-dostavljač (volonter)	GDCK Rijeka, HCK (Hrv)

Osobne vještine

Strani jezici	Hrvatski (materinski), Engleski (B stupanj-samoprocjena)
Vozačka dozvola	AM, B kategorija
Digitalne vještine	Microsoft Office, internet pretraživanje, osobna internet sigurnost
Ostale vještine i kompetencije	Timski duh, inovativnost, osobni razvoj, sposobnost prilagođavanja multikulturalnim sredinama, sportske aktivnosti (stolni tenis), društveno-korisne aktivnosti (volontiranje – HCK, Rijeka2020)

Prilog A: Popis ilustracija

Tablice:

Tablica 1: Osnovna obilježja ispitanika	13
Tablica 2: Odgovori ispitanika o opisu posla medicinskog tehničara.....	14
Tablica 3: Postojanje i status medicinskih tehničara u sestrinstvu.....	15
Tablica 4: Status i odnos prema medicinskim tehničarima unutar unutar bolnice.....	16
Tablica 5: Prisustvo stereotipova prema medicinskim tehničarima.....	17
Tablica 6: Osobna iskustva i osjećaji prema medicinskim tehničarima.....	18
Tablica 7: Postojanje predrasuda temeljenih na fizičkom izgledu	19
Tablica 8: Subjektivan osjećaj važnosti pružatelja zdravstvene njege.....	20
Tablica 9: Odabir spola prema mogućnosti biranja osobe za svog njegovatelja	20
Tablica 10: Odnos ispitanika s prijašnjim susretom prema dobnim skupinama	22
Tablica 11: Odnos upoznatosti s postojanjem medicinskog tehničara prema dobnim skupinama u odnosu na vemensku odrednicu	23
Tablica 12: Odnos upoznatosti s postojanjem medicinskog tehničara prema stupnju obrazovanja u odnosu na vemensku odrednicu	24
Tablica 13: Svjesnost postojanja predrasuda prema medicinskim tehničarima raspoređena prema spolu te dobnim skupinama.....	26
Tablica 14: Odnos odabira spola njegovatelja i važnosti pružatelja zdravstvene njege	28

Slike:

Slika 1: Rekonstrukcija valetudinarija u legionarskoj tvrđavi Neuss / Novaesium (Izvor: https://www.pinterest.co.uk/pin/400398223098683204/ 11.09.2020.)	2
Slika 2: Parabolani (Izvor: http://mitchellbera.blogspot.com/2013/07/parabalani-atau-parabolani-sang.html 11.09.2020.).....	3
Slika 3: Ilustracijski prikaz pripadnika reda Vitezova Templara i Vitezova Bolničara sv. Ivana Jeruzalemskog (Izvor: http://www.medievalwarfare.info/hospitallers.htm 11.09.2020.).....	4
Slika 4: Medicinski tehničari (https://www.jmu.edu/news/2013/12/17-male-nursing-students.shtml 12.09.2020.).....	6
Slika 5: grafički prikaz omjera medicinskih sestara i tehničara u 2015. te u 2020. godini.....	7
Slika 6: Igra li izgled ulogu u pouzdanju prema medicinskom tehničaru? (https://www.picuki.com/profile/cocheeze 13.09.2020.)	9

Slika 7: Upoznatost s postojanjem medicinskog tehničara prema vremenskoj odrednici početka pandemije korona virusa	21
Slika 8: Grafički prikaz ukazanog povjerenja u medicinske tehničare u hitnim situacijama.....	27